

Co znamenají zkratky na žádance

Odběry při respiračních chorobách (3. část)

Při typických příznacích respiračních onemocnění lékaře obvykle nenavštívíme a snažíme se vyléčit sami. Pokud se náš stav nezlepšuje a běžné léky nezabírají, přece jen se do ordinace vypravíme.

Lékař při vyšetření zhodnotí nález v krku, uších, nose, poslechne si plíce a následně se rozhodne, zda doplní výtěr z nosu, krku, či vyšetření hlenů. Může se však stát, že jsou příznaky sporné nebo také natolik závažné, že provede krevní testy se zaměřením na hodnoty zánětu. Nebo vás odešle do laboratoře na mnohem složitější testování. Podívejte se, co vše může pomoci v diagnostice, když rýma, kašel nebo bolest v krku nekončí.

CRP (C-reaktivní protein se podílí na přirozené imunitní odpovědi organismu)
Kdy se vyšetřuje?
C-reaktivní protein (CRP) je látka vytvářená v játrech a vylučovaná do krevního oběhu, její hladina stoupá při zánětu. CRP se již řadu let používá jako indikátor bakteriální infekce. Lékař může v některých případech tento test provést přímo v ordinaci, aby zjistil, zda je nemoc pacienta způsobena virem nebo bakteriemi. Toho se s výhodou využívá terapeuticky při posuzování nutnosti nasazení antibiotik.

Co výsledek vyšetření znamená?
Zvýšená hodnota může ukazovat na velké množství nemocí. Vždy záleží na výši hodnot CRP a na dalších vyšetřeních. V případě respiračního onemocnění výsledek lékaři napoví, zda má předepsat antibiotika. Toto je velmi důležité, zejména v dnešní době, kdy dochází k nadměrnému užívání

antibiotik a bakterie se pak stávají rezistentní (nereagují na ně), což vede k obtížnějšímu léčení infekcí.

DIF (diferenciální rozpočet leukocytů – bílých krvinek)
Kdy se vyšetřuje?

Nemoci obvykle spouštějí imunitní odpověď, která vede ke zmnožení určitého typu leukocytů. Výsledky diferenciálního rozpočtu leukocytů pak mohou poskytnout vodítko k určení příčiny této imunitní odpovědi. Například mohou rozlišit, zda je infekce vyvolána bakteriemi nebo virem.

Co výsledek vyšetření znamená?
V závislosti na příčině infekce nebo zánětu dojde ke zvýšení určitého typu bílých krvinek na úkor ostatních. Například zvýšení lymfocytů může znamenat černý kašel, tuberkulózu nebo akutní virové infekce (hepatitidu, plané neštovice, virus Epstein-Barrové – EBV, opar, zarděnky), naopak snížení

může indikovat například chřipku. Obvykle bývají k potvrzení diagnózy požadována další vyšetření.

Kultivace sputa (vyšetření sekretu z dolních dýchacích cest, který je vypuzován při kašli)

Kdy se vyšetřuje?
Vyšetření slouží ke zjištění a identifikaci příčiny bakteriálního zápalu plic a jiných infekcí dolních dýchacích cest a k posouzení účinnosti léčby. Pozor, bakteriální zápal plic vzniká jako infekce primární nebo se může vyvinout sekundárně po virové infekci, jako je chřipka nebo virový zápal plic. Proto je z hlediska správné léčby vyšetření velmi důležité.

Co výsledek vyšetření znamená?
Nález bakterií způsobujících nemoc svědčí o pravděpodobné bakteriální infekci. Nejčastější příčinou bakteriální pneumonie u dospělých je Streptococcus pneumoniae (pneumokok).

Lékař na základě vyšetření může vybrat vhodná antibiotika.

Chřipkové vyšetření (zjištění viru chřipky A, B z respiračního sekretu)

Kdy se vyšetřuje?
Chřipkové vyšetření jsou objednávana téměř výlučně během chřipkové sezony (konec října až březen), pokud se u pacienta objeví respirační infekce a příznaky jako: bolesti hlavy, horečka, zimnice, bolesti svalů, vyčerpání, plný nos, bolesti v krku a kašel. Existuje několik různých dostupných testů na určení chřipky, například test RIDT – slouží k detekci viru v nosních sekretech a je jedním z nejběžnějších způsobů, jak diagnostikovat tuto infekci. Dále virová kultivace, protilátkové testy, detekce virového genetického materiálu atd.

Co výsledek vyšetření znamená?
Když je vyšetření na chřipku pozitivní, znamená to, že máte

chřipku typu A nebo B. Vyšetření je důležité především u ohrožených jedinců, u nichž může být chřipka smrtelná. Pokud se vyšetření provede do 48 hodin od nákazy, může lékař nasadit antivirotika. Základem je však klid na lůžku, tlumení horečky a léčba kašle a rýmy.

Mykoplasma (tyto bakterie způsobují například zánět hltanu, průdušek, zánět středního ucha a jiné závažné choroby)

Kdy se vyšetřuje?
Vyšetření je požadováno při závažných respiračních onemocněních, u kterých se nejedná o typickou bakteriální infekci, pokud máte tyto symptomy: suchý kašel přetrvávající několik týdnů, horečku, škrábání v krku, bolesti hlavy a svalů. Dalšími důvody vyšetření jsou například vyrážka, artritida, encefalitida, zánět srdečního svalu atd. Testuje se v sekretu z dýchacích cest, v krvi, tělních tekutinách nebo vzorcích tkání.

Co výsledek vyšetření znamená?
Pozitivní nález ukazuje na akutní nebo chronickou infekci. Mykoplasmové infekce mají často podobné příznaky jako virové infekce, ale léčí se antibiotiky.

Uvedli jsme jen stručný popis několika látek, které se testují k určení diagnózy, ale i prognózy různých onemocnění. Žáný laboratorní test však sám o sobě hledaný problém neodhalí. Lékař podle anamnézy zhodnotí váš stav, na žádance zaškrtnete další vyšetření a teprve na základě vyhodnocení všech údajů může stanovit diagnózu. Vy máte však jedinečnou možnost všimnout si projevů svého těla, zajímat se o to, proč vás lékař posílá na odběry, porozumět jednotlivým zkratkám na žádance a dozvědět se, co vyšetření znamená. Důležité je zajímat se a mít dostatek informací k tomu, abyste podpořili své zdraví. Podrobný popis jednotlivých zkratk najdete na www.laboratornitesty.cz nebo www.labtestsonline.cz 🇨🇪

Mgr. Lenka Sládková

Žádanka na laboratorní vyšetření	
<p>Bakteriologické vyšetření</p> <p>kultivace aerobní + citlivost na ATB</p> <p>krk: oko L, oko P, povcha</p> <p>nos: ucho L, ucho P, cervix</p> <p>sputum: ucho L, ucho P, uretra</p> <p>moc: stolec, sliz z rány, ejakulát</p> <p>punkčt: hnis, Uricult</p> <p>jiný druh materiálu:</p> <p>kultivace anaerobní</p> <p>hemokultura</p> <p>stěr z kůže před hemokulturou</p> <p>Speciální vyš. urogenitálního traktu</p> <p>GO (Neisseria gonorrhoeae)</p> <p>screening Str. agalactiae (GBS)</p> <p>pochva: rektum</p> <p>Mykoplasma/Ureaplasma</p> <p>Trichomonas vaginalis</p> <p>Chlamydia trachomatis-antigen cervix: moč (muži)</p> <p>MOP</p> <p>genová sonda komplex</p> <p>HPV - papilomaviry (cervix)</p> <p>Neisseria gonorrhoeae</p> <p>Chlamydia trachomatis</p> <p>Mykologické vyšetření</p> <p>stěr: supiny, nehty</p> <p>Mikobakteriologické vyš. (TBC)</p> <p>kultivace a mikroskopie</p> <p>Parazitologické vyšetření</p> <p>parazitologické vyšetření stolice</p> <p>průkaz antigenu Giardia intestinalis</p> <p>lepek (roupy)</p> <p>malárie</p> <p>nesrážlivá krev</p> <p>krevní roztěr, tlustá kapka, průkaz antigenu</p> <p>Další specifikace</p> <p>návrat ze zahraničí-země:</p> <p>kontakt s přenosnou nemocí</p> <p>hemoragicko-uremický syndrom, E. coli O157</p>	
<p>Základní screeningový revmatologický soubor</p> <p>ASLO</p> <p>RF (screening)</p> <p>RF IgG, IgM, IgA</p> <p>CCP - anti citrulin protein</p> <p>MCV - anti mut. citrui. vimentin</p> <p>panel MYOSITIS / dermatomyositis - blot (Jo-1, Mi-2, Pm-Scl, U1-snRNP, Ku)</p> <p>HLA B27</p> <p>Infekce GIT</p> <p>Salmonella (Widal)</p> <p>Yersinia enterocolitica, pseudotuberculosis (IgG, IgA, blot)</p> <p>Campylobacter jejuni, IgG, IgA, blot</p> <p>Helicobacter pylori, IgG, IgA</p> <p>Helicobacter pylori Cag A, IgG, IgA</p> <p>Helicobacter pylori antigen (stolice)</p> <p>Astroviry (stolice)</p> <p>Noroviry (stolice)</p> <p>Rotaviry, adenoviry (stolice)</p> <p>průkaz Clostridium difficile (stolice) (toxin A, toxin B, antigen GDH)</p> <p>Chlamydie</p> <p>Chlamydia pneumoniae IgA, IgG, IgM</p> <p>Chlamydia trachomatis IgA, IgG</p> <p>Chl. pneumoniae, trachomatis, psittaci - blot</p> <p>Chl. trachomatis - průkaz antigenu, IF</p> <p>Hepatitis A</p> <p>IgM akutní</p> <p>IgG</p> <p>Hepatitis B</p> <p>HBsAg</p> <p>anti Hbc</p> <p>anti Hbc IgM</p> <p>HBc, anti HBc</p> <p>anti Hbs</p> <p>Hepatitis C</p> <p>anti-HCV</p> <p>Ab/Ag HCV</p> <p>Hepatitis E</p> <p>IgM</p> <p>IgG</p>	
<p>Protilátky po očkování</p> <p>Tetanus IgG</p> <p>Difterie IgG</p> <p>Streptococcus pneumoniae (PCP)</p> <p>Haemophilus influenzae (Hib)</p> <p>Pertuse a paraptuse</p> <p>aplutinace</p> <p>blot IgA, IgG</p> <p>Harpetické / neurotropní viry (SEROLOGIE)</p> <p>Herpes simplex</p> <p>Vancoella - zoster</p> <p>Parotitis</p> <p>Klíšřová encefalitida</p> <p>Virus poliomelyelidy 1,2,3</p> <p>CMV</p> <p>EBV</p> <p>Paul-Bunnett +IM test</p> <p>Exantematické viry</p> <p>Rubella</p> <p>Morbili</p> <p>Varicella - zoster</p> <p>Respirační / kardiotropní infekce (SEROLOGIE)</p> <p>Chřipka A</p> <p>Chřipka B</p> <p>Parainfluenza</p> <p>Adenoviry</p> <p>RS virus</p> <p>Coxsackieviry</p> <p>Mykoplasma pneumoniae</p> <p>Legionella pneumophila (moc)</p> <p>Zoonózy</p> <p>Anaplazmóza (Ehrlichioza)</p> <p>Bartonelóza</p> <p>Brucelóza</p> <p>Listerióza</p> <p>Tularémie</p> <p>Toxoplasmóza</p> <p>Toxokaróza</p> <p>Leplospiroza</p> <p>Echinokokóza</p> <p>Klíšřová encefalitida</p> <p>Lymfocytární choriomeningitida</p> <p>Hanta - viry</p> <p>Rickettsia</p>	